

ДИСЦИПЛІНА «ПОХОДЖЕННЯ МОВ: МІФИ, ФЕЙКИ, ІСТИНА».

Анотація. Дисципліна «Походження мов: міфи, фейки, істина» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона має теоретико-практичне спрямування і передбачає осмислення причин і проявів феномену наукового і громадсько-політичного «багатоголосся» щодо проблеми походження мови. Проблема походження мови на макрорівні осмислення має два аспекти – креаціоністський і еволюціоністський (в єдності біологічних і соціальних чинників). Саме останній сьогодні становить особливий інтерес, потребуючи залучення новітніх наукових студій у цій галузі. Методологічно необхідно розрізнити 1) походження мови загалом як ознаки *Homo sapiens* і 2) походження окремої етнічної мови чи сукупності мов. Саме окрема мова в аспекті її виникнення, розвитку, зв'язків і взаємодії з іншими мовами, функціонального статусу, перспектив і прямувань у дальшому розвитку тощо являє сьогодні феномен конфронтації думок, версій і тлумачень як у науковій спільноті, так і на рівні форм суспільної свідомості - від міфу до фейку. Передбачено аналіз цих форм як актуальних у відповідних дискурсивних вимірах аналізу. Предмет дисципліни складає сукупність вербалізованих форм і проявів представленості основних міфічних і фейкових нарративів у конфронтації із власне науковими тлумаченнями, які тяжіють до істинності.

Метою навчальної дисципліни є сприяння набуттю та вдосконаленню фахових навичок молодих науковців (аспірантів), які дозволять їм ефективно застосовувати набуті знання з проблематики походження окремих мов, зокрема для науково обґрунтованого спростування міфів і фейків як проявів маніпулятивних практик у цій сфері суспільної свідомості загалом і в сучасному українському мовно-культурному просторі зокрема.

Попередні вимоги. Дисципліна спирається на: а) фундаментальні мовознавчі дисципліни («Вступ до мовознавства», «Основи мовознавства», «Основи теорії мовної комунікації», «Загальне мовознавство», «Соціолінгвістика» тощо; б) професійно-орієнтовані дисципліни («Практичний курс першої мови» тощо).

Змістові модулі:

- Походження мови vs походження мов
- Прамова vs мова
- мова vs діалект
- Формальні ознаки окремої мови vs соціальні ознаки
- Політико-ідеологічне в походженні мови vs об'єктивно-доказове
- Абсолютна хронологія в походженні мови vs відносна хронологія
- Українська мова в контексті слов'янських: спільне vs питоме
- Етномовний простір української мови

Практична частина курсу завершується виконанням комплексу завдань: написання есею, оприлюднення презентації, обґрунтування методологічних засад, обраних методів і прийомів аналізу мовного матеріалу дослідження в перспективі здобутих знань з проблеми походження мов(и) і суспільно-побутових нарративів і дискурсивних практик буденної свідомості.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: читається на другому році навчання.

Кількість кредитів: 4.

Форма заключного контролю: іспит.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин, у тому числі 24 годин

аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Викладачі:

Гриценко Світлана Павлівна, д.філол.н., проф., завідувач кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики ННІ філології КНУ імені Тараса Шевченка ;

Чемес Валерій Федорович, к.філол.н., доц., доцент кафедри загального мовознавства, класичної філології та неоелліністики ННІ філології КНУ імені Тараса Шевченка

Інформація про викладачів:

- <https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/kafedra-zahalnoho-movoznavstva/spivrobotnyky-kafedry-zahalnoho/hrytsenko/https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/kafedra-zahalnoho-movoznavstva/spivrobotnyky-kafedry-zahalnoho/chemes/>
- <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=l898kIAAAAJ>